

Text kázání: Genesis 21, 1 - 21

Máme dnes před sebou pokračování příběhu, který jsme slyšeli před dvěma týdny. Příběhu trojice Abrama, Sáraje, a jejich egyptské služky Hagar. Trojice, jejíž vztahy dramaticky poznamenala jak netrpělivost a nedočkavost čekat v lidsky zdánlivě nereálných podmínkách na Boží zaslíbení o narození syna, tak snaha vzít věci do svých rukou, i následné pokoření bezdětné Sary a pýcha náhradní matky. To vše, jak jsme slyšeli minule, vedlo nakonec k útěku Sárrou pokřovené Hagar z Abramova domu. Připomeňme si stručně první dějství jejího příběhu:

Utíká před lidmi, ale Pán Bůh o jejím útěku ví. Hospodinův posel ji zastaví v bezcílnosti pouště u pramene vody s otázkou: „Odkud jsi přišla a kam jdeš?“ Přicházím z nesnesitelných poměrů u mých pánů. Už tam pro mě není místo. Ale kam jdu, nevím. - Odkud a kam. To je otázka po východisku i cíli života. Má-li náš život mít smysluplnou podobu, nelze tuto otázku obejít ani dnes, i když se jí často vyhýbáme. Biblické příběhy, i ten dnešní, nabízejí, odkud čerpat odpověď. Kde je moje budoucnost? Komu, čemu, svěřit své očekávání?

Hagar dostává odpověď, kterou asi nečekala: „Navrať se ke své paní a pokoř se pod její ruku.“ Bude to těžké, ale bude to návrat s Božím zaslíbením. Hospodin ti chystá budoucnost – právě tam, kde jsi ji sama neviděla. Tvé dítě je sice dítětem lidské vypočítavosti. Ale když už tu je, já i pro něj chystám budoucnost. Jeho jméno Izmael, to je slyší Bůh, ti bude připomínat, že Hospodin tě ve tvém pokoření slyšel. Navzdory tvé bezvýchodnosti ti cestu otevřel Bůh, který slyší nárek a vidí trápení prchajících. Dostaneš problémového syna – „*bude to člověk nezkrtný a bude stát proti všem svým bratrům.*“ I on je ale Abramovým synem. I on se stane nositelem zaslíbení, které patří tentokrát Tobě: ženě, otrokyni, Egyptance: *Velice rozmnožím tvé potomstvo, takže je nebude možno ani spočítat.*“

I problémové děti jsou Božím darem a pod zaslíbením jeho požehnání. Když vyhlídky lidského života zkomplikuje pýcha, sobectví, netrpělivost, nedůvěra – ještě je tu Boží slítování. Pro všechny, nejen pro Hagar.

Ta v obnovené naději a důvěře dává jméno studni, kde k tomu zásadnímu setkání došlo. „Studnice Boha živého, Boha vševidoucího, který mně viděl v mém trápení“. Ne náhodou se místem, jež ponese tohle jméno, stala právě studna. Pramen života ve vyprahlosti pouště. Zdroj života, když se budoucnost zdála prohraná, nejistá, temná. Bod obratu.

Odkud a kam? Smíme a máme si tu otázku položit i my. A v mnohé vyprahlosti a bezradnosti našich pouští a útěků potkávat s Hagar anděly v lidské podobě, které bude zajímat, odkud a kam směřujeme, kteří půjdou kus cesty s námi, povzbudí nás, dodají odvalu, ukáží na „zdroj vody“ a pomohou nám – poprvé, nebo znovu- nacházet v Božím slovu a modlitbě obživující ujištění „Bůh o mně ví, On mně vidí, i pro mě platí jeho zaslíbení, jeho slítování. Když se pak budeme vracet povzbuzení, osvěžení a posílení zpátky - do stejných problémů a situací, zápasů a nejistoty, možná pak budeme moci být díky prožitým zkušenostem sami někomu jinému Božím poslem, andělem.

Hagar se vrátila a porodila Abramovi syna Izmaele. Léta plynou. Hospodin uzavře s Abramem smlouvu. Jejím znamením bude z Abramovy strany obřízka všech mužských členů jeho rodiny. Hospodin pak smlouvu stvrzuje slibem rozmnožení jeho potomstva i darem země, kde je Abram dosud hostem. Jako potvrzení toho dostává Abram nové jméno Abraham – otec hlučícího davu pronárodů. Jeho žena dostává jméno Sára, tj. kněžna, která se stane matkou pronárodů. Narození syna později ohlásí Abrahamovi, a v zákoutí stanu nedůvěřivě se smějící Sáře, nečekaná andělská návštěva.

To, co ve svém stáří pokládali za nemožné, se uskuteční: Sáře se narodí syn. Dostane jméno Izák, tj. Smíšek. Sára je první v řadě biblických matek, které beznadějně dlouho čekaly na dítě. Budoucnost Božího vyvoleného lidu bude ale i dál záviset na neplodných matkách, (Rebeka, Ráchel), aby bylo jasné, že ji člověk nemá ve své ruce, ale že závisí na Boží vůli, Jeho čase, Jeho milosrdenství.

V druhém dějství příběhu otrokyně Hagar dochází v Abrahamově rodině opět ke konfliktům. Sára vidí, že Izmael, nevlastní bratr jejího Izáka, je pošťávač - archaické slovo, které

znamená dráždit, provokovat, popichovat, vyvolávat spory. V ostatních překladech Bible je většinou uváděno slovo posměvač, (pokušitel, štváč.) Sára nechce, aby svým chováním ohrožoval jejího syna a navíc se s ním dělil o dědictví. „Abrahame, zapuď ji, vyžeň je oba.“ Těžký požadavek pro Abrahama – otce. Trápí se tím. Vždyť Izmael je taky jeho syn. Za způsob svého početí nemůže, ale stigma si nese sebou. Ovoce včerejší nedověry Abrahama a Sáry se stává ohrožením Izmaelovy budoucnosti. Abraham řeší situaci, která nemá žádné dobré řešení. – I my dodnes doplácíme na své chyby. A většinou nedoplácí člověk jen sám, ale strhává s sebou i další. Abraham si je toho vědom, proto ho Sářin požadavek tak trápí. Do jeho těžkého rozhodování ale zasáhne Bůh. „*Netrap se pro chlapce a pro tu otrokyni; poslechni Sáru ve všem, co ti říká, neboť tvé potomstvo bude povoláno z Izáka. Učiním však národ i ze syna otrokyně, neboť také on je tvým potomkem.*“

Abraham tedy propouští Hagar s dítětem v důvěře v Boží milosrdenství. V důvěře, že Bůh je i s těmi, se kterými společnou cestu sdílet nemůžeme. A my v tom smíme slyšet naději, že Bůh se smilovává i nad plody a důsledky naší nedověry.

Ale vraťme se k těm dvěma vyhnancům: Hagar znovu bloudí po místech, kde na svém prvním útěku poznala Hospodina jako toho, kdo vidí její trápení, dává své zaslíbení a vrací ji zpět. Se synem zaslíbení, Izmaelem, je nyní opět na cestě pouští. A zásoba vody došla. Kde je „Bůh vševidoucí“ teď? Kde je jeho zaslíbení, že z Izmaele bude velký národ? Vždyť za chvíli oba zemřeme žízní a nikdo se to ani nedozví.

Úzkost a strach z vyprahlosti pouště, ohrožující život její i jejího dítěte, svírají Hagar tak, že jí nedovolí vzpomenout si na obživující setkání s Hospodinem u studnice „Živého, který mě vidí“. Teď vidí jen sebe a svou zoufalou situaci. „*Nemohu se dívat, jak dítě umírá.*“ - Možná také známe situace, kdy nám úzkost, strach a panika na chvíli jakoby zablokují všechny vzpomínky na Boží blízkost, vedení a dosavadní zásahy v našich životech. Jsme na poušti, karavana, která by nám dala vodu, nikde, jen písek a žhavé slunce. Copak mohu kopat studnu? Nemám na to sílu a stejně bych se vody nedokopala ... A tak s Hagar padneme někde do písku, (nebo do peřin), nařikáme a pláčeme.

Jenže Hagařin příběh tady nekončí. „*Bůh uslyšel hlas chlapce a Boží posel z nebe zavolal na Hagaru. Pravil jí: „Co je ti, Hagar? Neboj se! Bůh slyšel hlas chlapce na tom místě, kde je. Vstaň, vezmi chlapce a pečuj o něj, já z něho učiním veliký národ.*“ Vidící Bůh z prvního Hagařina setkání je nyní Bohem slyšícím. Ale nejprve slyší pláč jejího dítěte. Toho nejmenšího, bezbranného, bezmocného. Toho problémového poštváče, pokušitele, provokatéra, vyhnaného z otcovského domu. Syna zaslíbení. Bohu na něm záleží. Slyší ho na tom místě, kde je. Pánu Bohu záleží i na nás, slyší nás tam, kde právě jsme, kde bychom to nečekali, i v situacích, kdy jsme přestali doufat, modlit se, očekávat změnu.

Hagar, soustředěná na svou bolest, si nedovede představit, že Hospodin pro ni dávno připravil řešení. Bohem otevřenýma očima se s úžasem dívá na studnu s vodou – zdroj pomoci v poslední chvíli. Jak to, že ji předtím neviděla? Někdy třeba až zpětně můžeme ve svých životech také s úžasem vidět Boží pomoc, Jeho zásah, Jeho řešení a proměnu situace tam, kde jsme už byli na konci sil a nevěděli, jak dál.

Studna je tu opět bodem obratu. Hagar šla, naplnila měch vodou a dala chlapci napít. Vrací se k péči o něj, vrací se do života. *A Bůh byl s chlapcem. Když vyrostl, usadil se ve stepi a stal se lučištníkem. Usadil se v Páranské stepi a jeho matka mu dala ženu z egyptské země.*

Sestry a bratři, to, že se smíme odvážit aktualizovat tento starozákonní příběh do naší doby, má svůj nadějný důvod v novozákonním příběhu Božího Syna, Pána Ježíše Krista, garanta a prostředníka Nové smlouvy Boha s člověkem. Pro jeho oběť se mohou všichni lidé, bez ohledu na své postavení ve společenském žebříčku, problémové vlastnosti nebo minulost, dědičné zatížení i vlastní viny, stát také dětmi zaslíbení, dětmi Božími. Jeho láska, Jeho milosrdenství a odpuštění platí pro všechny, kdo o ně stojí. Všichni jsou zváni k tomuto obživujícímu, nevysychajícímu prameni. Kéž Boží Duch pro něj otvírá i dnes oči všem žíznivým poutníkům života.